

Förtydliganden och rekommendationer gällande transfereringar

1. Bakgrund

ESV har en handledning gällande transfereringar (ESV 2011:23) som är utarbetad för att stödja myndigheter vid tolkning av de regler som finns för redovisning av transfereringar. Handledningen som riktar sig mot ekonomer inom myndigheterna är omfattande och ger också i de flesta delar vägledning och stöd för hur lärosätena ska hantera regelverket inom detta område.

Det har dock uppkommit ett antal frågeställningar kopplat till transfereringar vid lärosätena som inte tydligt besvaras i denna handledning, varför det har framförts önskemål om att ta fram förtydligande anvisningar som ger rekommendationer till hur dessa frågeställningar bör hanteras. HfR:s redovisningsråd inom ramen för SUHF, har därför utifrån dessa önskemål, i samråd med ESV, tagit fram dessa förtydliganden och rekommendationer.

Målet är inte att ta fram en handledning för lärosätets hantering av transfereringar. Många lärosäten har redan sådana handledningar som är väl genomarbetade, där vi rekommenderar lärosätena att låna goda exempel av varandra.

2. Identifierade frågeställningar och rekommendation avseende hantering

Nedan specificeras ett antal frågetecken kopplat till transfereringar där det funnits oklarheter. Till respektive frågeställning finns ett förtydligande av frågan och en rekommendation avseende hur den ska hanteras vid lärosätet.

2.1 Får vi transferera vårt anslag gällande exempelvis forskningssamarbeten, utan att specificeras i regleringsbrev eller proposition?

Förtydligande frågeställning: Grunden för transfereringar är att det avser medel som erhållits och som lämnas vidare på uppdrag av finansören. Finns det andra organisationer som ska få del av dessa medel, ska det tydligt framgå till vem finansören vill att medlen ska fördelas och helst även hur mycket som ska fördelas till respektive organisation.

Många lärosäten transfererar del av sitt anslag till andra myndigheter gällande exempelvis strategiska forskningsområden (SFO), vilka specificeras i lärosätets regleringsbrev. Det går normalt att hitta stöd för dessa transfereringar i någon tidigare proposition, där det framgår vilka organisationer som ska ta del av medlen. Här har vi alltså ett skriftligt underlag från finansören,

vilket i detta fall är staten, att medlen ska fördelas till andra organisationer. Underlaget är kanske inte alltid helt tydligt, men vi har dock ändå normalt ett skriftligt underlag. Frågan är om vi någonsin får transferera våra anslag om det inte finns något skriftligt underlag från staten kopplat till en specifik transferering? Får lärosätet exempelvis transferera delar av sitt anslag gällande forskningssamarbeten, utan att specificeras i regleringsbrev eller proposition.

Rekommenderad hantering: Det finns inte några formella hinder enligt vårt regelverk om det är förenligt med anslagets ändamål och de villkor som gäller för anslaget. Det är inte främst ESV som bestämmer vad som är förenligt med anslagets ändamål utan utbildningsdepartementet.

Rekommendationen är att lärosätena har en restriktiv hantering gällande transferering av anslagsmedel och att det normalt bör framgå i regleringsbrev eller proposition om vi får transferera. Vid exempelvis stora forskningssamarbeten mellan lärosätena finns dock möjligheten att transferera anslagsmedel från respektive lärosäte, utan att det är felaktigt.

ESV har påtalat för utbildningsdepartementet att detta inte är helt tydligt och får vi förtydliganden gällande detta, kommer dokumentet att uppdateras.

2.2 Får lärosätet transferera uppdragsintäkter?

Förtydligande frågeställning: Om lärosätet erhåller ett uppdrag innebär det att man ska tillhandahålla en given specificerad motprestation. Kan lärosätet transferera en del av dessa erhållna medel vidare till annan organisation?

Rekommenderad hantering: Nej, vi får inte transferera uppdragsmedel vidare som bidrag. Motivet till detta bygger på att när vi åtagit oss att utföra ett uppdrag ska vi tillhandahålla en given specificerad motprestation. Tar vi del av dessa medel och lämnar dem i form av ett bidrag kan vi i vår tur inte kräva motprestation av dem vi skickat medlen till. Vi sätter oss då i ett väldigt dåligt läge att utföra leverans av uppdraget enligt överenskommelse.

Även om det i avtalet med uppdragsgivaren står nämnt att någon annan organisation kommer vara delaktigt i utförande av uppdraget, ska lärosätet från uppdragsmedlen inte transferera (d v s lämna ett bidrag) medel till annan organisation. Lärosätet kan dock köpa tjänst från annan organisation.

Detta innebär också att vi inte kan använda uppdragsmedel för att utfärda stipendier, då detta i så fall innebär att bidrag lämnas till privatperson.

Om det från uppdragsgivaren tydligt specificeras att en tredje part ska erhålla en given summa av det avtalade beloppet och där vi som uppdragstagare bara gör en ren vidareförmedling av dessa medel, kan det undantagsvis vara godkänt att fördela dessa medel vidare och redovisa det som en intäktsreduktion. Detta bygger dock på att vi inte ska ha några motprestationskrav gentemot den tredje parten, utan att dessa motprestationskrav helt och hållet ligger mot uppdragsgivaren. Normalt ska dock två avtal upprättas i detta fall, där uppdragsgivaren har ett avtal mot respektive uppdragstagare och skickar medlen direkt till respektive uppdragstagare.

2.3 Hur ska ersättning gällande studie- och praktikresor vid verksamhetsförlagd utbildning redovisas?

Förtydligande frågeställning: Vid verksamhetsförlagd utbildning (VFU) som är ett obligatoriskt moment i vissa utbildningar ersätter lärosätet de extra kostnader som studenten har för att "tvingas" studera på annan ort en viss tid. Eftersom det är ett obligatoriskt moment ersätts studenternas resekostnader via ersättning av redovisade kvitton, alternativt att lärosätet bokar resor själva.

Rekommenderad hantering: Resekostnader för studenten som lärosätet bokar själva ska enligt ESV konteras som en driftkostnad i verksamheten, medan ersättning utifrån studentens inlämnade kvitton ska hanteras som ett lämnat bidrag. Ersättningen som lämnas får finansieras med anslagsmedel, men schablonersättning av resekostnader bör inte förekomma.

Det förekommer studie- och praktikresor som inte kategoriseras som VFU. Detta kan exempelvis avse fältstudier eller studiebesök i enskilda kurser. Ingår resorna i kursens studieplan kan anslaget användas för att finansiera kostnaderna för resorna, men även här bör ersättningen göras mot kvitto, alternativt att lärosätet bokar och betalar resorna direkt.

2.4 Ska ersättning till Kårerna redovisas som en driftkostnad eller en transferering?

Förtydligande frågeställning: Lärosätena får idag en del bidrag från Kammarkollegiet för att stödja kårerna, men använder också det egna anslaget för detta ändamål. Det finns en del krav som lärosätena ställer på kårerna, men frågan är om kravet på motprestation är så tydligt att det handlar om köp av tjänst eller om det istället bör redovisas som ett lämnat bidrag.

Rekommenderad hantering: Enligt tolkning från ESV har lärosätet inte ett tydligt krav på motprestation och de anser därför att ersättningen ska redovisas som ett lämnat bidrag.

2.5 Får vi utfärda stipendier som finansieras via anslag?

Förtydligande frågeställning: Ett sätt för studenter och blivande forskare att finansiera sitt uppehälle är genom stipendier. Stipendium får utdelas enbart under förutsättning att det är avsett för mottagarens utbildning och får inte utgöra ersättning för utfört arbete. Får lärosätets erhållna anslag användas till att finansiera stipendier?

Rekommenderad hantering: Nej, vi ska inte utfärda stipendier som finansieras via anslag. Det står i det generella regleringsbrevet till universitet och högskolor, att vi inte får lämna stipendier till doktorander som finansieras med anslag. Det står dock inte tydligt att man inte får ge stipendier finansierade av anslag till övriga studenter. De flesta lärosätena har idag tydliga riktlinjer som inte tillåter att anslagsmedel används för att finansiera några typer av stipendier och detta är också rekommendationen här. Huvudanledningen är att anslagets ändamål är att bedriva utbildning och forskning. Att från dessa medel lämna bidrag till privatpersoner anser vi inte kan rymmas inom anslagets ändamål.

2.6 Hur ska överföring av bidragsmedel för forskare som flyttar till annat lärosäte hanteras?

Förtydligande frågeställning: Om en forskare ska flytta till ett annat lärosäte, ska då de bidragsmedel som forskaren sökt och fått beviljade transfereras till det andra lärosätet?

Rekommenderad hantering: Bidragsmedel som en forskare beviljats tillhör lärosätet som fått dessa. Flyttar forskaren till ett annat lärosäte har hen ingen rätt att ta med sig medlen, då det är lärosätets medel. Är det däremot så att finansiären tydligt önskar att medlen ska följa forskaren och dennes forskning kan en överflyttning av bidragen godkännas. Önskemålet från finansiären ska inlämnas skriftligt till lärosätet som erhållit bidragen och om lärosätet godkänner flytten av medel ska en dialog föras med mottagande lärosäte innan medlen transfereras.

2.7 Hur ska icke-statliga bidragsmedel som lämnas vidare till icke statlig mottagare redovisas

Förtydligande frågeställning: Bidragsmedel som erhålles från en icke statlig givare där lärosätet transfererar dem vidare till en icke statlig mottagare, ska redovisas över balanskonto om det avser ren vidareförmedling. Vad innebär egentligen ren vidareförmedling och hur påverkar denna betydelse hur lärosätets transfereringar ska hanteras.

Rekommenderad hantering: Ren vidareförmedling innebär att lärosätet inte ska kunna påverka och ha inflytande över vilka som slutligen erhåller bidraget. I de flesta av våra forskningsarbeten har vi ett inflytande och påverkansmöjlighet över vilka samarbetspartnerns som ska vara med i projektet och därigenom erhålla medel från det erhållna bidraget. Även om påverkansmöjligheten oftast sker innan avtalsskrivandet innebär det ändå att det inte handlar om ren vidareförmedling vilket i sin tur innebär att medlen ska gå via resultaträkningen.

Normalt ska alltså vidareförmedlingen av bidrag kopplat till forskningsprojekt redovisas över resultaträkningen som en bidragsintäkt och en transferering och ej över balansräkningen.

3. Slutligt medskick

Medel som kommer till lärosätet ska inte skickas iväg från lärosätet om inte finansiären tydligt uttrycker detta. Just detta med *tydligt* är ett nyckelord för förutsättningarna att göra rätt. Har vi tydliga avtal där det exempelvis tydligt framgår vem finansiären faktisk avser att lämna sina bidrag till, hur mycket som man avser lämna till respektive part och tydlighet i när och på vilket sätt som vidareförmedling av bidragen ska ske, är det oftast inte så svårt att göra rätt. Försök därför få avtal som är så tydliga som möjligt!